

«Ο Φιλελληνισμός στην Τέχνη»

/ Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

Ένα μήνα πριν την εθνική μας επέτειο της 25^{ης} Μαρτίου, την Τρίτη 24 Φεβρουαρίου, θα γίνουν τα εγκαίνια της έκθεσης «Ο Φιλελληνισμός στην Τέχνη: Έργα και αντικείμενα από τη Συλλογή του Μιχάλη και της Δήμητρας Βαρκαράκη», στο Ίδρυμα Β. και Μ. Θεοχαράκη. Σκοπός της έκθεσης, η οποία θα διαρκέσει μέχρι τις 3 Μαΐου 2015, είναι η παρουσίαση μέσα από έργα τέχνης, του κινήματος του Φιλελληνισμού, της έμπρακτης δηλαδή υποστήριξης του αγώνα των επαναστατημένων Ελλήνων που εκδηλώθηκε με πολλές μορφές, με την αποστολή στρατιωτικής βοήθειας, με τον εθελοντισμό σε όλες του τις εκφάνσεις, με κείμενα στον τύπο υπέρ του αγώνα, με έργα τέχνης που στόχο είχαν να ευαισθητοποιήσουν την ευρωπαϊκή κοινή γνώμη, κ.ά.

Βυρωνικό θέμα, Ceasar Willich, Ελαιογραφία σε μουσαμά

Όπως σημειώνει η Δρ. Ιστορίας της Τέχνης, Φανή Μαρία Τσιγκάκου, η οποία επιμελήθηκε την έκθεση: «ο εικαστικός φιλελληνισμός έφερε στο προσκήνιο μια πλούσια παραγωγή έργων, φιλοτεχνημένων από ρομαντικούς Ευρωπαίους καλλιτέχνες, Γάλλους, Άγγλους, Ιταλούς, Γερμανούς. Κατ' εξοχήν «φιλέλληνας ζωγράφος» θεωρείται ο Eugene Delacroix, ο οποίος έχοντας ως πηγή έμπνευσης τα ποιήματα του Byron, φιλοτέχνησε εμβληματικές παραστάσεις, που θεωρήθηκαν φιλελληνικά μανιφέστα. Το φιλελληνικό ρεπερτόριο αναπτύχθηκε γύρω από ιστορικά πρόσωπα και γεγονότα, καθώς και από τη φρίκη και τα δεινά του πολέμου για τον άμαχο πληθυσμό.

Ελληνίδα με βεντάλια, Γαλλική Σχολή, Ελαιογραφία σε μουσαμά, μέσα 19ου αιώνα

Τα δημοφιλέστερα ζωγραφικά έργα αναπαράχθηκαν σε χαρακτηριστικά τυπώματα και αντικείμενα, ώστε να είναι προσιτά στο ευρύτερο κοινό. Οι φιλελληνικοί κύκλοι διατήρησαν το ενδιαφέρον της κοινής γνώμης για την «Ελληνική Υπόθεση» με άρθρα στον Τύπο, με θεατρικές παραστάσεις, με συνεστιάσεις, χορούς, μουσικές βραδιές και φιλελληνικές δημοπρασίες και παζάρια, όπου έβρισκε κανείς καλλιτεχνήματα και χρηστικά αντικείμενα, διακοσμημένα με φιλελληνικές παραστάσεις, κάθε είδους, όπως σερβίτσια φαγητού ή τσαγιού, επιτραπέζια

ρολόγια, ανθοδοχεία, κηροπήγια, φιαλίδια για αρώματα με ολόσωμες παραστάσεις Ελλήνων, χαρτιά ταπετσαρίας, κεντήματα, μελανοδοχεία, μπιζουτιέρες, τραπουλόχαρτα, βεντάλιες. Επίσης, ηδύποτα με τραβηχτικούς τίτλους, όπως «Λικέρ Μεσολογγίου» ή «Λικέρ Ναυαρίνου», ενώ υπήρχε και το «σαπούνι Υψηλάντης» και καραμέλες τυλιγμένες σε χαρτί με φιλελληνικά στιχάκια.

Αθηναϊκή οικογένεια επιστρέφει στο κατεστραμμένο σπίτι της, Peter Von Hess, Ελαιογραφία σε μουσαμά

Αυτό είναι το υλικό που συγκροτεί τη Συλλογή Μιχάλη και Δήμητρας Βαρκαράκη, η οποία αριθμεί συνολικά 304 αντικείμενα. Εντοπίζονται εδώ πίνακες φιλοτεχνημένοι από διακεκριμένους ρομαντικούς ζωγράφους του 19ου αιώνα, όπως οι Carle Vernet, J.P. Vinchon, Pierre Bonirote, Cesar Willich, Peter von Hess, Joseph Petzl, J.J. Frey. Επίσης, περιλαμβάνεται μια πλειάδα αντικειμένων -εξαιρετικής ποιότητας- όπως επίχρυσα, επιτραπέζια ρολόγια με επιμελημένες γλυπτικές σκηνές, πιάτα με ιστορικές παραστάσεις, πολυτελή βάζα από πολύχρωμη πορσελάνη διακοσμημένα με φύλλο χρυσού και μια ανεξάντλητη ποικιλία σχημάτων και παραστάσεων, που εμπνέονται από τα δημοφιλέστερα φιλελληνικά, ζωγραφικά έργα, ανθρωπόμορφα φιαλίδια και αγαλματίδια πορσελάνης με εκτυφλωτικά χρώματα, κεντήματα, επίχρυσα κηροπήγια και αγαλματίδια, μελανοδοχεία και διάφορα μικροαντικείμενα με ευφάνταστα σχήματα και μοτίβα».

Ελληνίδα μάνα με το νεκρό παιδί της, Γαλλική Σχολή Ελαιογραφία σε μουσαμά, α΄ μισό 19ου αιώνα

Η Συλλογή Μιχάλη και Δήμητρας Βαρκαράκη, μέσα από τα αντικείμενα που περιλαμβάνει, δίνει τη δυνατότητα στους σύγχρονους Έλληνες να γνωρίσουν τη φιλελληνική θεματική, που εκφράστηκε μέσα από έργα άλλοτε «υψηλής τέχνης» και άλλοτε περισσότερο λαϊκής κουλτούρας. Σε κάθε περίπτωση πέτυχε να ευαισθητοποιήσει τους ευρωπαίους.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στο πλαίσιο της έκθεσης θα πραγματοποιηθούν εκπαιδευτικά προγράμματα που απευθύνονται σε ολόκληρη την οικογένεια, καθώς

και σχολικές επισκέψεις για όλες τις βαθμίδες.

Κατερίνα Χουζούρη